

mere i et sådant samfund, hvis politiske elite endnu i dag stadig kun omfatter få håndfulde personer med stor homogenitet i forudsætninger og et nært indbyrdes kendskab. Men jeg vil erklære mig forbeholden over for den gennemgående tendens i afsnittene, hvor den politiske historie behandles, til at hæfte udviklings- og påvirkningsprocesser i den grad på enkeltpersoner og deres individuelle motivation. Der foretages ikke en supplerende analyse af aktørerne som varetagere af funktioner i de respektive strukturer, ligesom AKS er særdeles utilbøjelig til at underkaste disse sidstnævntes indbyrdes magtrelationer en kulegravning. Måske gør forfatteren dette for at distancere sig fra den historieskrivning om tiden efter den formelle ophævelse af kolonistatus, som baserer sig på historisk-materialistiske tilgangsvinkler, og som opererer med en forståelse af det dansk-grønlandske forhold som neo-kolonialistisk eller imperialistisk. Synsmåden står forfatteren fjernt, og hans opgør med den er kort: på knap 1 side (side 167) afvises disse nyere betragtningmåders resultater – selv om det medgives, at synsvinklen rummer visse muligheder. Anmelderen indrømmer gerne, at analyserne som oftest endnu synes lidet overbevisende i deres empiriske fundering, men det forekommer mig evident, at AKS kunne have nået ganske spændende resultater ved at konfrontere sit enorme fond af viden med nogle af de problemstillinger, der fra historisk-materialistisk side er ført ind i Grønlandsdebatten. Hvad betød det f.eks. for de danske grønlandsbevillinger efter 1950, at en stor del af de økonomiske midler fra den danske statskasse synes at være vendt tilbage til dansk erhvervsliv? Eller betydningen af fraværet af et egentligt fagretligt system for udviklingen af en moderne fagbevægelse i Grønland?

Det spørger AKS ikke om, og her er det min pointe, at forfatteren kunne være nået frem til mere spændende forklaringer ved en mere nuanceret stillingtagen til problemstillinger og spørgsmål, alternative historiesyn lægger frem.

Indvendingerne optager uforholdsmæssig megen plads i denne anmeldelse, så lad mig trække hovedindtrykket frem: at man her har at gøre med et arbejde, der er et uhyre grundigt bidrag til den grønlandshistoriske litteratur.

Ove Johansen

Fritz W. Bistrup et al. (red.): *Mindeblade om Danmarks-ekspeditionen 1906-08*. (Det Grønlandske Selskabs Skrifter XXV. Publikationer om Østgrønland nr. 10, Kbh., 1983). 124 s.

Danmarks-ekspeditionen kortlagde det sidste ukendte hjørne af Nordøstgrønland og blev særlig dramatisk derved, at lederen Mylius-Erichsen samt Høeg Hagen og Jørgen Brønlund satte livet til. Brønlund blev fundet, men aldrig de to andre. I denne mindeudgave på 75-års-dagen for hjemkomsten den 23. august 1908 gives et rids af ekspeditionens forløb byggende på Achton Friis' store beretning fra 1909 og arkivalier på Arktisk Institut, Charlottenlund. Desuden gives der korte levnedsbeskrivelser af samtlige ekspeditionsdeltagere, hvor det for de mindre kendte af dem må have været noget af et detektivarbejde at finde deres videre skæbne.

Axel Kjær Sørensen